

UW BRIEF VAN

UW REF.:

ONZE REF.:

DATUM

BIJLAGE(N)

CONTACT Kelly Lardinois

TELEFONUM 02/524 73 26

FAX 02/524 73 99

E-MAIL kelly.lardinois@sante.belgique.be

AANGETEKENDE

M. René Custers
Bioveiligheidscoördinator
VIB
Rijvisschestraat 120
B-9052 Gent

DE BREF Beslissing over de veldproef binnen het programma B/BE/11/V4 (genetisch gewijzigde maïs) (2012-2014)

Geachte M. Custers,

Ingevolge uw aanvraag, ontvangen op 16 december 2011, hebben wij de eer u mee te delen dat wij u, volgens het Koninklijk Besluit (KB) van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten, de toelating verlenen om de proefnemingen, beschreven in uw aanvraag "Wetenschappelijk veldonderzoek naar maïs die aangepast is in zijn groeikarakteristieken", in 2012 uit te voeren.

Gelet op het gunstig (maar voorwaardelijk) advies van de Bioveiligheidsraad van 16 maart 2012¹, op het verslag van de raadpleging van het publiek en op de afwezigheid van het gebruik van het vetorecht van het Vlaamse Gewest², wordt deze toelating verleend, onverminderd andere wettelijke bepalingen, en indien aan de hieronder vermelde voorwaarden voldaan wordt.

1. Het V.I.B. bezorgt aan de FOD een risico-analyse over de potentiële interacties tussen de enzymen PAT en GA20oxidase vóór het begin van de veldproef die, na goedkeuring van de risicoanalyse door de bevoegde overheid in samenwerking met de Dienst Bioveiligheid en Biotechnologie, kan plaatsvinden.
2. De proefneming moet uitgevoerd worden volgens het proefprotocol beschreven in de aanvraag (voorgestelde inperkings-, opvolgings- en monitoringsmaatregelen) en de antwoorden op vragen van 29 februari 2012 en dient enkel voor onderzoeksdoelinden (Hoofdstuk II van het KB van 21/02/2005).
3. Overeenkomstig artikel 13, §2, f) van het KB, neemt het V.I.B. de volledige burgerlijke aansprakelijkheid op zich voor wat betreft de schade die aangebracht zou worden aan de gezondheid van mens en dier, aan goederen of aan het milieu als gevolg van de proefnemingen. De juridische verantwoordelijkheid wordt door het V.I.B. gedragen, hier vertegenwoordigd door de Managing director, Jo Bury.

¹ http://www.conseil-biosecurite.be/docs/Advice_BAC_B_BE_10_VI.pdf

² Zie artikel 18, §2 van het KB van 21/02/2005

4. Overeenkomstig artikel 13, §2, h) van het KB, zal het V.I.B. ten laatste 15 dagen na het begin van de proef aan de SBB de nodige controlestaten met de bijbehorende wetenschappelijke informatie bezorgen.
5. Alle voorzorgen (bv. inzake vervoer van transgeen materiaal, reiniging van de gebruikte machines, vernietiging/opslag van het geogste materiaal, ...) moeten worden genomen om te vermijden dat de planten, gebruikt in de proefnemingen, of hun voortplantingsmateriaal in het bezit komen van onbevoegden.
6. De kennisgever dient een logboek bij te houden waarin hij al de in het proefprotocol vermelde verrichtingen noteert. Voorbeelden van logboeken zijn te vinden in de protocollen voor veldproeven met genetisch gewijzigde planten (*Brassica*, cichorei en suikerbieten), beschikbaar op de internetsite van de SBB³. Een kopij van de toelating wordt aan het logboek als bijlage toegevoegd. Het logboek blijft ter beschikking van de controleurs van de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu⁴.
7. Al de personeelsleden van het V.I.B. die bij de veldproef betrokken zijn, moeten worden opgeleid om met GGO's te werken en zullen op de hoogte gebracht worden van de proefvoorwaarden en van de modaliteiten van deze toelating. De verantwoordelijke van het V.I.B. die de leiding heeft over de proef, moet altijd proberen op het perceel aanwezig te zijn wanneer er werken worden uitgevoerd.
8. Het V.I.B. bezorgt de FOD, uiterlijk 15 dagen vóór het begin van de proef, een precies plan van de veldproef, inbegrepen een duidelijke identificatie van de individuele plots en van het aantal planten per plot. De totale oppervlakte van de veldproef zal niet groter zijn dan ongeveer 500 m².
9. Alle mogelijke voorzorgen moeten worden genomen om te voorkomen dat planten, delen hiervan of hun voortplantingsmateriaal verspreid worden. Dat betekent dat (minimum) de volgende inperkings- en monitoringsmaatregelen moeten worden toegepast (zie ook het technisch dossier, het advies van de Bioveiligheidsraad en de antwoorden op de vragen van de raad):
 1. De proef wordt ingeplant in een bestaand maïsperceel en er wordt een buffer van 3 meter rondom de proef met niet-genetisch gewijzigde maïsplanten ingesteld, die net als het proefperceel na de oogst vernietigd worden.
 2. De toegang tot het terrein is afgesloten met een hek en draadhekwerk.
 3. Als er apparatuur wordt gebruikt waarin plantmateriaal kan achter blijven, moet die schoon gemaakt worden binnen de omheining van de proef.
 4. Glufosinaat toepassingen zijn verboden.
 5. De planten (zowel de genetisch gemodificeerde als de buffer niet-genetisch gemodificeerde) moeten zeer zorgvuldig handmatig geoogst worden, met het doel geen enkele kolf of zaden verloren te laten gaan, zelfs niet de heel kleine.
 6. De oogst moet ten laatste eind september plaatsvinden.
 7. Geoogst materiaal zal zorgvuldig verpakt worden in gesloten houders om vervoerd te worden.
 8. Het na de proef geoogste genetisch gewijzigde materiaal zal worden vernietigd d.m.v. verbranding of verhakseling, eventueel na laboratoriumanalyses.
 9. De geoogste maïs zal noch voor humane, noch voor dierlijke voeding worden aangewend.

³ <http://www.biosecurite.be/gmcropff/LIN/TP/partB/protocols.htm>

⁴ Ministerieel besluit van 18 oktober 2006 betreffende de aanwijzing van de dienst controle bedoeld in artikel 2, 19°, tweede streepje, van het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten (Belgisch Staatsblad, 07/11/2006)

10. In het jaar dat volgt op het jaar van de proef, en indien de proef wordt verdergezet op een plaats die verschilt van die van het vorige jaar, wordt een andere traag groeiende teelt dan maïs (bv. aardappelen) verbouwd op het perceel van de proef, met inbegrip van de bufferzone van 3 meter. Een visuele controle hierop zal twee keer per maand gebeuren van mei tot en met augustus. Tijdens die periode moeten de eventueel uitschietende maïsplanten worden verwijderd, in hermetisch gesloten zakken worden vervoerd en vernietigd worden door verbranding.

Monitoring tijdens de proef

11. De proef zal visueel worden gecontroleerd. Deze visuele controle zal minimaal twee keer per maand plaatsvinden met een intensivering tijdens de bloeiperiode (drie keer per week vanaf juli en dagelijks na de verschijning van de eerste pluim).

Monitoring na de proef

12. De monitoringperiode duurt één jaar na het laatste proefjaar waarbij minimum één maal per maand een visuele controle wordt uitgevoerd op de aanwezigheid van eventuele maïsopslagplanten. Aangetroffen maïsplanten zullen worden uitgetrokken en vernietigd.
10. Minstens één week vooraf, wordt per brief, fax of e-mail een overzicht van de plant- en oogstdata aan de FOD meegedeeld. Eventuele wijzigingen worden uiterlijk de dag voordien meegedeeld per fax of per e-mail.
 11. Het V.I.B. aanvaardt om ofwel de proef stop te zetten, ofwel om de experimentele omstandigheden aan te passen op eenvoudig verzoek van de FOD, indien deze dienst nieuwe informatie zou ontvangen die mogelijke schadelijke effecten zouden kunnen aantonen, of op verzoek van de inspecteurs van de FOD.
 12. Het V.I.B. dient **jaarlijkse activiteitenrapporten** te bezorgen aan de FOD. Het eerste jaarlijks activiteitenrapport dient uiterlijk op 31 december 2012 afgeleverd te worden. Bij het opstellen van dit rapport moet de aanvrager de volgende punten opnemen:
 - de precieze plaats (met verwijzing naar vaste punten) en de periode van vrijzetting,
 - de exacte oppervlakte van het proefveld en het precieze plot-design,
 - de doelstelling(en) van de proef en de precieze aard van de vrijgezette transformanten,
 - een kopie van het logboek (zie punt 6),
 - de frequentie waarmee de waarnemingen werden gedaan op het proefveld en de aard daarvan,
 - de resultaten verkregen tijdens de proef, met inbegrip van foto's van de finaal verschillende hoogte tussen de gemodificeerde en de niet-gemodificeerde maïs,
 - de hoeveelheid, data en identiteit van de kolven, stengels en bladeren op het proefveld en de vervoercondities daarvan,
 - de gegevens over onregelmatigheden en onvoorziene omstandigheden,
 - de gegevens over het aanvullend onderzoek gedurende de veldproef,
 - de gegevens over de exacte bloeiperiode en de ziektegevoeligheid (*Helminthosporium* and *Sclerotinia*)
 - de maatregelen die genomen werden om de ongewenste vrijzetting van transgeen materiaal buiten het proefveld te verhinderen,
 - een overzicht van het toezicht op het proefperceel,
 - alle andere nuttige gegevens over de proef.
 13. Op het einde van de vrijzetting dient er een **eindrappport** te worden bezorgd aan de FOD, uiterlijk op 31 maart 2015. Het rapportageformulier voorzien in de beschikking 2003/701/EG van de Europese Commissie⁵ dient gebruikt te worden.

⁵ Beschikking 2003/701/EG van de commissie van 29 september 2003 tot vaststelling, overeenkomstig Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad, van het formulier waarin de resultaten van

14. Het V.I.B. is verantwoordelijk voor de opvolging van het proefperceel. Na de proef moet het perceel opgevolgd worden zoals voorzien in het dossier, om de afwezigheid van opslag te controleren.
15. Een post-introductie-monitoring-cindrapport moet aan de FOD bezorgd worden, uiterlijk vier maanden na het einde van de monitoringperiode (zie punt 9). Bij het opstellen van dit cinrapport, moet de aanvrager het rapportageformulier voorzien in de beschikking 2003/701/EG van de Europese Commissie gebruiken.
16. De FOD moet onmiddellijk geïnformeerd worden over iedere onregelmatigheid of onvoorziene gebeurtenis die zou voorvallen.

Deze machtiging geldt tot 31/12/2012 en kan jaarlijks verlengd worden mits een vervolgingsaanvraag aan de FOD en het ter beschikking stellen van het hierboven vermelde rapport.

Afhankelijk van de verkregen en jaarlijks gerapporteerde resultaten kunnen de toelatingsvoorwaarden aangepast worden.

Laurette Onkelinx
Voor de afwezige Minister,
Paul Magnette
Minister van
Overheidsbedrijven, Wetens-
schapsbeleid en
Ontwikkelingssamenwerking,
belast met Grote Steden

Sabine Laruelle
Minister van Middenstand,
KMO's, Zelfstandigen en
Landbouw
Voor de afwezige Minister,
Johan Vande Lanotte
Vice-Eerste Minister en
Minister van Economie,
Consumenten en Noordzee

Melchior Wathelet
Staatssecretaris voor
Leefmilieu, Energie en
Mobiliteit
Voor de afwezige Minister,
Joëlle Milquet
Vice-Eerste Minister en
Minister van Binnenlandse
Zaken en Gelijke Kansen

- Kopij: - Minister Schauvliege (Vlaamse Gewest)
- Bioveiligheidsraad (ter attentie van M. Philippe Herman, SBB)

doelbewuste introducties van genetisch gemodificeerde hogere planten in het milieu voor andere doeleinden dan het in de handel brengen, mochten worden ingediend